

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.131/2021/6.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Gergely Szilárd Csaba ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt felperes magánszemély neve (felperes címe) felperesnek – a Bihary, Balassa és Társai Ügyvédi Iroda (I. rendű alperesi jogi képviselő címe, ügyintéző: dr. Bihary Tibor ügyvéd) által képviselt I. rendű alperesi pénzügyintézet neve (I. rendű alperes címe) I. rendű, II. rendű magánszemély alperes neve (II. rendű alperes címe) II. rendű, III. rendű alperes (III. rendű alperes címe) III. rendű, valamint a Dr. Jakab Endre Ügyvédi Iroda (IV. rendű alperesi jogi képviselő címe), ügyintéző: dr. Jakab Endre ügyvéd) által képviselt IV. rendű alperesi pénzügyintézet neve (IV. rendű alperes címe) IV. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. február 19-én kelt 6.G.40.005/2019/39. számú rész- és közbenső ítélete ellen a IV. rendű alperes 41. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helyben hagyja.

Kötelezi a IV. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.000 (huszonötezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes megváltoztatott keresetében annak megállapítását kérte, hogy a közte, valamint a II. és III. rendű alperesek mint adósok, illetve a IV. rendű alperes jogelődje mint hitelező között 2009. szeptember 9-én létrejött kölcsönszerződés árfolyamkockázat viseléséről rendelkező feltételei érvénytelenek. Arra az esetre, ha a tisztességtelen szerződési feltételek kiesése után a szerződés nem teljesíthető, a szerződés teljes érvénytelenségét kérte megállapítani. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítását kérte az előadott elszámolás szerint.

[2] Keresete jogalapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 209. § (1) és (4) bekezdésére, 237. §-ára, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdésére hivatkozott kifejtve, hogy nem kapott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-26/13., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiben meghatározott követelményeknek megfelelő tájékoztatást a szerződés alapján őt terhelő árfolyamkockázatról.

[3] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, a II. és III. rendű alperesek nem ellenezték a kereset teljesítését.

[4] A IV. rendű alperes a per megszüntetését, érdemben pedig a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a szerződés és a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat minden követelménynek megfelelő tájékoztatást tartalmaz.

[5] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletével elutasította az I. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 forint perköltséget. Megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes jogelődje mint hitelező és a felperes, valamint a II. és III. rendű alperesek mint adósok között 2009. szeptember 09. napján szerződésszáml szerződésszám alatt létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, ezért a felperest megilleti az a jog, hogy a kölcsönszerződés érvénytelenségéből eredő jogkövetkezmények alkalmazását kérje.

[6] Tényként rögzítette, hogy a felperes, valamint a II. és III. rendű alperesek mint adósok 2009. szeptember 07-én „Hitelkiváltási célra törlesztési opció elnevezése törlesztési opcióval” elnevezésű kölcsönszerződést kötöttek az I. rendű alperesi jogelődgal mint hitelezővel. Az I. rendű alperes az I. rendű alperes jogelődje általános szervezeti jogutódja, ugyanakkor a kölcsönszerződésből eredő jogosultságok és kötelezettségek szerződésátruházás folytán a IV. rendű alperesre szálltak át. A kölcsön összegét 126.777 svájci frankban határozták meg a szerződő felek azzal, hogy az nem lehet több mint 19.441.847 forintnak a folyósítás napjára érvényes, folyósítási árfolyamon számított svájci frank értéke. A kölcsön futamideje 228 hónap, végső lejárat 2033. október 12. Az éves induló kamatláb 5,2%, a teljes hiteldíjmutató 6,3%, a havi törlesztőrészlet 146.834 forint.

[7] A 4.1. pontban rögzítették, hogy a kölcsön visszafizetése az úgynevezett törlesztési opció elnevezése törlesztési opcióval történik. Ezen opció választásával a devizában nyilvántartott kölcsön havonta esedékes törlesztése forintban, havi egyenlő összegű, annuitásos törlesztőrészletekben kerül meghatározásra. A forintban meghatározott törlesztő összeg a futamidő alatt a 3.5., 3.9. és 4.17. pontban írt kivételektől eltekintve változatlan.

[8] Az Egyéb rendelkezések 7.7. pontja értelmében az adós tudomásul veszi, hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maga viseli. A bank fenntartotta magának a jogot, hogy az adós kölcsöntörlesztési képességének veszélye esetén a kölcsöntartozást forintra átváltsa törlesztő árfolyamon történő átszámítással, és az aktuális hirdetményében meghirdetett, a kölcsön céljának és típusának megfelelő forint kamatlábat és kezelési költséget számítson fel.

[9] A 7.10. pontban kijelentette az adós, hogy az árfolyamkockázatokra vonatkozó tájékoztatást megkapta és azt megértette.

[10] A 7.27. pont értelmében a kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekben a kölcsönnyújtó mindenkor hatályos Hirdetménye, illetve az abban foglalt Üzletszabályzat és kondíciós lista vonatkozó rendelkezései, valamint a hatályos magyar jogszabályok az irányadók. A hirdetmény, az üzletszabályzat és a kondíciós lista a kölcsönszerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi.

[11] Az adósok közjegyzői okiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek. Ennek 7. pontja szerint tudomásul veszik, hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból adódó kockázatot teljes mértékben maguk viselik.

[12] A hirdetmény 21.12. pontja – a szerződés 4.7. és 4.8. pontjaival összhangban – rögzíti, hogy a devizahitelek esetében a törlesztőösszeg forintban kifejezett összegének meghatározása az I. rendű alperesi jogelőd által megállapított elszámoló árfolyam figyelembevételével történik. Az elszámoló árfolyamot az I. rendű alperesi jogelőd 6 havonta előre, a kölcsön devizájának a következő 6 hónapra előzetesen várható árfolyama alapján úgy állapítja meg, hogy az elszámoló árfolyammal számított határidőben teljesített fizetések –a devizaárfolyamok várható ingadozására is figyelemmel – összességében fedezetet nyújtsanak a valós, a törlesztőösszegek tényleges megfizetésének a napjára érvényes törlesztő árfolyamon teljesítendő fizetések forintértékére. A 21.13. pont szerint a törlesztő árfolyamok és elszámoló árfolyam különbözete eredményeként képződő elszámolási különbözetekről az I. rendű alperesi jogelőd kimutatást készít, és erről 6 havonta levélben értesíti az ügyfelet. Negatív egyenleg esetén az egyenleg összegét az I. rendű alperesi jogelőd részére az adós legkésőbb a következő kamatfizetési napot megelőző napig köteles megfizetni.

[13] A 21.9.1. pont szerint törlesztési opció elnevezése törlesztési opció választásával a devizában nyilvántartott hitelek forintban meghatározott törlesztőrészlete állandó, az ügyfél által meghatározható. Az ügyfél által választott fixált forint törlesztőrészlet a 21.11. pontban részletezett, úgynevezett elszámoló árfolyam figyelembevételével kerül devizára átszámításra. Az így kalkulált devizarészlet, valamint az igényelt hitelösszeg alapulvételével

kerül az annuitás képletének alkalmazásával meghatározásra a kölcsön egyedi, kölcsönszerződésben is rögzítésre kerülő számított lejáratára. Az elszámoló és a törlesztő árfolyam különbségéből adódó különbözeteket az I. rendű alperesi jogelőd a 6 hónap lejártát követően előjelhelyesen a fennálló tőketartozáshoz adja hozzá. A 21.9.4. pont szerint a kamatperiódus fordulónapját követő 15 napon belül az I. rendű alperesi jogelőd levélben értesíti az ügyfelet a kölcsön újraütemezéséről. A szerződés feljogosította a hitelezőt a kölcsön eredeti, fix törlesztőrésztételének rendkívüli megemelésére abban az esetben, ha a új futamidő meghaladná a kölcsönrész végső lejáratát.

A kölcsönigénylés során tanúl egyeztetett a felperessel, aki azonban nem állt kapcsolatban az I. rendű alperes jogelődje-vel. Ő adta át a kölcsönigényléssel kapcsolatos iratokat is. Szóban arról tájékoztatta a felperest, hogy az I. rendű alperes jogelődje által nyújtott kölcsön olyan kedvező törlesztési feltételekkel rendelkezik, hogy legfeljebb 300 forintos svájci frank árfolyam esetén kerülne az adós a forintkölcsönökkel azonos törlesztési helyzetbe, a konstrukció lényegét ugyanakkor ő maga sem ismerte.

[14] Az átadott iratok része volt a „Kockázatfeltáró nyilatkozat”, amely szerint devizaalapú kölcsönnek azt a kölcsönt nevezik, amelynek kölcsönösszege nem forintban, hanem valamely más devizában kerül meghatározásra, és a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik. A kölcsönt az I. rendű alperesi jogelőd jelenleg svájci frank alapon nyújtja, a kölcsön folyósítása és törlesztése ugyanakkor forintban történik. A deviza alapú kölcsön költségei és kockázatai címszó alatt tájékoztatta a bank az adósokat, hogy: „Az alacsonyabb kamatlábak miatt a deviza alapú kölcsönök törlesztőrésztételei jelenleg tipikusan alacsonyabbak a forintkölcsönökéinél. A devizában nyilvántartott kölcsönök azonban rendelkeznek néhány olyan jellemzővel, amelyek esetlegesen további költségeket és/vagy további kockázatokat jelenthetnek az ügyfeleink számára. Az alábbiakban ezekre hívjuk fel a figyelmet.” Ilyen kockázatnak nevezi a: „Vételi és eladási árfolyam különbözete”, a „Kamatkockázat és árfolyamkockázat - törlesztőrésztételek változása” címszavakban rögzített körülményeket.

[15] Az „Árfolyamkockázat – a törlesztőrésztételek változása” fejezetben ad tájékoztatást a bank az árfolyamkockázatról az alábbiak szerint: „A deviza alapú kölcsönök esetén a forint árfolyamának változása is módosíthatja a forintban kifejezett törlesztőösszeget - miközben a kölcsön devizában kifejezett törlesztőösszege változatlan. Ennek a hatásnak a kezelése, illetve az ebből származó bizonytalanság csökkentése érdekében az I. rendű alperesi jogelőd által nyújtott kölcsön esetében úgynevezett „elszámoló árfolyamot” alkalmazunk. 6 hónapos periódusok során az elszámoló árfolyam – jelentős mértékű, hirtelen árfolyamváltozások esetétől eltekintve – állandó. Ennek következtében az ügyfél ezen 6 hónapos periódus során még akkor is egyenlő törlesztőrésztételt fizet, ha egyébként az árfolyamváltozások hatása miatt a forintban kifejezett törlesztőösszegek változnának. Az így számolt és a valós – a törlesztés megfizetésének napján érvényes – árfolyamok eltéréséből adódó törlesztőösszeg-különbözetek elszámolása a 6 hónap leteltét követően, legkésőbb a periódust követő első törlesztéssel egyidejűen esedékes. törlesztési opció elnevezése törlesztési opció esetén az így számított különbözet előjelhelyesen a tőketartozáshoz kerül hozzáadásra, így az a havi törlesztőrésztételeket nem, csak a kölcsön végső lejáratát befolyásolhatja. A 6 hónapos periódusban teljesített törlesztésekről és a fentieknek

megfelelően számított törlesztőösszeg különbözetek egyenlegéről a 6 hónapos periódus lezárulását követő 15 napon belül tételes elszámolást küldünk ügyfeleink számára.”

[16] A felperes folyamatosan fizeti a törlesztőrészleteket, a felek között a 2014. évi XL. törvény szerinti elszámolás és a 2014. évi LXXVII. törvény szerinti forintosítás megtörtént.

[17] Rész- és közbenső ítéletének jogi indokolásában az elsőfokú bíróság a felek szerződését az r.Ptk. 523. § (1) bekezdése és 685. § d) pontja szerinti fogyasztói kölcsönszerződésnek, valamint az r.Hpt. 2. számú mellékletében szabályozott fogyasztási célú lakossági kölcsönnek minősítette.

[18] Nem volt vitás, hogy a peres felek szerződése deviza alapú kölcsön, amelyben az árfolyamkockázatot az adósra hárító szerződési feltételek tisztességtelensége csak akkor vizsgálható, ha az nem világos, nem érthető. Ennek vizsgálata során az elsőfokú bíróság a 2/2014. és a 6/2013. Polgári jogegységi határozatokban, valamint az EUB C-51/17., C-186/16., C-26/13. és C-96/14. számú ítéleteiben rögzített szempontokat tekintette iránymutatónak.

[19] Mindezek alapján – figyelemmel a perbeli szerződésben alkalmazott törlesztési opció elnevezése konstrukcióra is – az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy világosan és érthetően kitűnik-e a fogyasztó számára nyújtott tájékoztatásból, hogy az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege nem, de a devizában nyilvántartott tőketartozása korlátozás nélkül megemelkedhet, az árfolyamváltozás iránya és mértéke előre nem állapítható meg, annak nincs felső határa, illetve az árfolyamváltozás lehetősége valós, vagyis a hitel futamideje alatt bekövetkezhet.

[20] A szerződés 7.7. pontja nem ad információt az árfolyamváltozás tőketartozásra gyakorolt hatásáról és a futamidő ebből következő meghosszabbodásának mértékéről, a 7.10. pont pedig pusztán a kockázatfeltáró nyilatkozatra utal. Ez utóbbi irat helytállóan és érthetően meghatározza a deviza alapú kölcsön fogalmát. Az árfolyamkockázattal kapcsolatban arra hívja fel a figyelmet, hogy az árfolyam változása módosíthatja a forintban kifejezett törlesztőösszeget, a törlesztési opció elnevezése törlesztési opció esetén azonban az árfolyam nem befolyásolja a törlesztőrészleteket, csak a kölcsön végső lejárátát.

[21] Nem ad viszont tájékoztatást arról, hogy ha a forint gyengülése miatt a devizában esedékesen számított törlesztőrészletre a forintban teljesített befizetés nem nyújt fedezetet, úgy az a devizában nyilvántartott tőketartozást növeli. A tájékoztatás e körben sem tartalmaz utalást arra nézve, hogy az emelkedés korlátlan lehet, és azt kizárólag az adós köteles viselni. Nem utal arra sem, hogy a változás iránya és mértéke előre nem megállapítható, sőt éppen azt sugallja, hogy e módosulás kezelése is lehetséges, az elszámoló

árfolyam alkalmazásával. Így azt a hamis látszatot kelti, hogy ez a konstrukció valamilyen módon ellensúlyozza az árfolyamváltozással járó következményeket és bizonytalanságot.

[22] A szerződés 3. és 4., illetve a hirdetmény 21.12. és 21.13. pontjai pusztán az elszámolás rendjét mutatják be, azonban ezekből sem tűnik ki, hogy e konstrukció komoly kockázata abban áll, hogy az árfolyam növekedése esetén az esedékes törlesztéssel nem fedezett banki követelés a devizában nyilvántartott tőketartozást növeli, ami az árfolyam emelkedésével, emelkedő kamattal terheltén korlátlanul az adóst terheli. Így e dokumentáció értelmezésével sem juthatott az adós abba a helyzetbe, hogy a szerződéskötést megelőzően reálisan képes legyen felmérni az árfolyamváltozásnak a rá nehezedő pénzügyi terheit, lehetséges következményeit.

[23] Ezt a tájékoztatást szóbeli kockázatfeltárás sem egészítette ki vagy pontosította, hiszen tanúl maga sem volt tisztában sem az árfolyamkockázattal, sem a perbeli szerződéses konstrukcióval, lényegében csak az általa vélt előnyöket ismertette. Utalt még az elsőfokú bíróság arra, hogy a szerződéskötés időpontjában a hitelező előtt már ismertnek kellett lennie a világgazdasági válság pénzügyi hatásának, így különös körülményekkel kellett volna tájékoztatnia a fogyasztót.

[24] Az elsőfokú bíróság mindezek alapján megállapította az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek semmisségét az r.Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, illetve a 209/A. § (2) bekezdése alapján, ami a teljes szerződés semmisségét eredményezi. Az elszámoláshoz nem állt rendelkezésre minden szükséges adat, ezért ebben a körben közbenső ítélettel határozott.

[25] A rész- és közbenső ítélet ellen a IV. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság feltárta az ügy ténybeli és jogi alapjait, azonban tévesen alkalmazta az r.Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdését és a 209/A. § (2) bekezdését. Mivel az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltételek világosak és érthetők voltak, a kereset elutasításának lett volna helye.

[26] Iratellenesen rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a hitelező által nyújtott tájékoztatás nem ad információt az árfolyamváltozás törlesztőrészletre gyakorolt hatásáról és a futamidő ebből következő meghosszabbodásának mértékéről. Ugyancsak iratellenes az a megállapítás, hogy a tájékoztatás nem fejt ki világosan és érthetően a törlesztési opció elnevezése konstrukció kockázatát és törlesztési kötelezettségre gyakorolt hatását, a tőketartozás növekedését és ennek adós általi kizárólagos viselését.

[27] Ezzel szemben a szerződés 7.7. pontjában egyértelműen szerepel, hogy az árfolyamkockázat viselésére kizárólag és teljes mértékben az adós köteles, és világosan megjelenik a törlesztési opció elnevezése konstrukció lényege és kockázata is. A hirdetmény

21.9. pontja ezzel összhangban részletezi ezen törlesztési opció szabályait. Az elsőfokú bíróság megállapításával ellentétben a tájékoztatás nem kelti azt a téves látszatot, hogy a konstrukció ellensúlyozná az árfolyamkockázatot.

[28] A IV. rendű alperes hangsúlyozta, hogy a fogyasztókat köteles volt általánosan tájékoztatni, észszerűen gondolkodó és körültekintő személyként kezelni, így nem volt elvárható tőle, hogy többszáz oldalnyi terjedelemben magyarázzon el alapvető matematikai és logikai összefüggéseket. Utalt arra, hogy a Kúria Gfv.VII.30.436/2019/10. számú ítéletében megfelelőnek találta a IV. rendű alperesi jogelőd által nyújtott – jelen perbelivel megegyező – tájékoztatást.

[29] Az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt is, hogy tanúl tanú a konstrukció előnyeinek ismertetésére koncentrált volna, hiszen a tanú egyértelműen kijelentette, hogy nem emlékszik a konkrét ügyre.

[30] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének helybenhagyására irányult. Hangsúlyozta, hogy a törlesztési opció elnevezése opciót bemutató, a IV. rendű alperes által hivatkozott tájékoztatás sem mondja ki, hogy a devizaárfolyam emelkedésének veszélye valós, ami az adós fizetési terheit jelentősen és korlátlanul növelheti. Nincs jelentősége annak, hogy a tanú nem emlékezett a konkrét ügyre, mert arról tudott vallomást tenni, hogy maga sem volt tisztában a devizában történő eladósodás lényegével, így a kérdésben nem is tudott szakszerű tájékoztatást adni a fogyasztóknak.

[31] A felek nem kérték tárgyalás tartását, ezért a Fővárosi Ítéltábla a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f) pontja és (3) bekezdése alapján a fellebbezést tárgyaláson kívül bírálta el.

[32] Az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül az r.Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében. Fellebbezés hiányában az r.Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett az elsőfokú határozatnak a keresetet az I. rendű alperessel szemben elutasító részítéleti rendelkezése, így az ítéltábla általi felülbírálat kizárólag a közbenső ítéletet érintette.

[33] A fellebbezés alaptalan.

[34] A fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, és az abból levont jogi következtetéseit is osztja az ítéltábla. Az elsőfokú határozat helyes indokaira ezért

megismétlésük nélkül pusztán utal az r.Pp. 254. § (3) bekezdése alapján, egyúttal – a fellebbezésre figyelemmel – az alábbiakkal egészíti ki.

[35] Az elsőfokú bíróság helyesen ismertette a kockázatfeltárással szemben a jogegységi határozatok és az EUB ítéletei által meghatározott követelményeket. A tájékoztatás a 2/2014. Polgári jogegységi határozat alapján – az elsőfokú bíróság által ismertetett követelményeken túlmenően – akkor megfelelő, ha abból kitűnik, hogy a fogyasztóra hátrányos árfolyamváltozásnak nincs felső határa, vagyis a törlesztőrészlet akár jelentősen is megemelkedhet, valamint, ha abból az is megállapítható, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt is bekövetkezhet. A tájékoztatásból egyértelműen ki kell tűnnie nemcsak annak, hogy az árfolyamváltozással számolni kell, hanem annak is, hogy az nem elhanyagolható mértékű kockázatot jelent, és nemcsak elhanyagolható mértékben növelheti a törlesztőrészleteket. Követelmény az is, hogy a tájékoztatás figyelemfelhívó jellegű legyen. Nem minősül megfelelő tájékoztatásnak, ha az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban szereplő rendelkezés együttes értelmezéséből.

[36] Helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés 7.7. és 7.10. pontja az árfolyamkockázattal kapcsolatban érdemi tájékoztatást nem tartalmaz. Előbbiben kijelenti ugyan a fogyasztó, hogy a kockázatot kizárólag ő viseli, utóbbiban pedig elismeri, hogy a tájékoztatást megkapta, arról azonban semmiféle információ nem szerepel a kérdéses helyeken, hogy pontosan milyen tájékoztatást nyújtott a hitelező, mi az árfolyamkockázat tartalma, és milyen következményekkel járhat.

[37] A kockázatfeltárási nyilatkozat szövege ugyan terjedelmes, annak azonban jelentős része nem az árfolyamkockázatra vonatkozik, hanem az adós fizetési kötelezettségét befolyásoló egyéb körülményeket emeli ki, így az árfolyamrést, a kamatkockázatot és a megtakarítással kombinált jelzáloghitelek sajátosságait, továbbá ismerteti a teljes hiteldíjmutató fogalmát.

[38] Az árfolyamkockázatra egyetlen bekezdés vonatkozik, amelynek első mondata mindössze arra hívja fel a figyelmet, hogy a forint árfolyamának változása is módosíthatja a forintban kifejezett törlesztőösszeget. A törlesztési opció elnevezése törlesztési opciót bemutató, jóval hosszabb szövegrész azonban – ahogyan arra az elsőfokú bíróság is helyesen rámutatott – már ezen kockázat kezelését és csökkentését ígéri. Ebben a részben az adott elszámolási mód matematikai mechanizmusát mutatja be a hitelező annak rögzítésével, hogy az árfolyamváltozás a havi törlesztőrészletet nem, csak a kölcsön végső lejáratát módosíthatja.

[39] A szöveg első mondata tehát pusztán a törlesztőrészletek módosulásának lehetőségét veti fel anélkül azonban, hogy annak a fogyasztót érintő lehetséges súlyos pénzügyi következményeire felhívna a figyelmet, és nem emeli ki a tőketartozás jelentős

növekedésének lehetőségét sem. A második bekezdés pedig ezen – megfelelően be nem mutatott – kockázatnak is a kezelését, csökkentését ígéri. A törlesztési opció elnevezése konstrukció működésének bemutatása – összhangban a hirdetmény 21. pontjában írtakkal – nem tölt be figyelemfelhívó funkciót, lényegében az elszámolás matematikai módszerét rögzíti.

[40] Valóban nem elvárás a bankkal szemben, hogy többszáz oldalnyi terjedelmű, matematikai és logikai törvényszerűségeket bemutató anyagot készítsen, és ez nem is lenne alkalmas a kívánt cél elérésére. Az azonban követelmény, hogy a hitelező olyan – formájában és tartalmában figyelemfelhívó jellegű – tájékoztatást adjon, ami alapján az információs hátrányban lévő átlagos fogyasztó számára átláthatóvá válnak az ügylet jelentős kockázatai, és megalapozott döntést hozhat az esetlegesen súlyos pénzügyi terhek vállalásáról.

[41] A perbeli tájékoztatásból az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára sem tűnik ki ezen súlyos következmények lehetősége, illetve ennek valós veszélye, hiszen az az elszámolási módszer technikai jellegű bemutatásán túl pusztán annyit hoz a tudomására, hogy a törlesztőrészek változhatnak, de még az ebből fakadó bizonytalanságot is csökkenti az adott konstrukcióban az elszámoló árfolyam alkalmazása.

[42] Mindezek alapján a fogyasztó nem tudja értékelni az árfolyamváltozásnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetleges jelentős gazdasági következményeit. Önmagában az, hogy a szerződés bemutatja az árfolyamváltozás adósra terhelésének matematikai módszerét, nem elégséges ahhoz, hogy a fogyasztó tájékozott és megalapozott döntést hozhasson az EUB C-186/16. számú ítélete szerint. A kialakult ítélkezési gyakorlat értelmében nem világos, nem érthető a deviza alapú szerződés általános szerződési feltételeinek a fogyasztó fizetési kötelezettségét szabályozó kikötése, ha az árfolyamkockázat viselése az árfolyamkockázat mibenlétére, fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatására, a kockázatviselés mértékére vonatkozó tájékoztatás hiányában csak kikövetkeztethető az általános szerződési feltételek több különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő rendelkezéseinek egybevetése és együttes értelmezése alapján (BH2020. 45 számú eseti döntés III. pontja).

[43] A perbeli kölcsönszerződés tartalmából kellően gondos és körültekintő eljárás mellett is legfeljebb arról lehetett tudomása a felperesnek, hogy az ügyletnek árfolyamkockázata van, de ez önmagában nem minősül megfelelő tájékoztatásnak a BH2020. 151 számú eseti döntésben is kifejtettek szerint, mivel a IV. rendű alperes jogelődje az árfolyamkockázat mibenlétére, valós voltára, súlyára nem hívta fel a figyelmet, a szerződésből nem tűnik ki az esetleges jelentős tehernövekedés veszélye. Ebből következően az árfolyamkockázat mibenléte, adósi fizetési kötelezettségre gyakorolt hatása nem volt világos és nem volt érthető a fogyasztó számára.

[44] Helytállóan hivatkozott a IV. rendű alperes arra, hogy tanúl tanú nem emlékezett a felperesre és a konkrét ügyletre, azonban az árfolyamkockázattal és a perbeli szerződéses konstrukcióval kapcsolatos ismereteiről tudott nyilatkozni, amit helyesen rögzített az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítéletében. Maga a IV. rendű alperes sem állította, hogy a tanú az ő nevében eljárva az írásbelit meghaladó tájékoztatást nyújtott volna, így a vallomásnak érdemi jelentősége nem volt.

[45] A IV. rendű alperes által hivatkozott eseti döntés az ítéltáblát nem köti annak megítélésében, hogy a perbeli szerződés esetében megtörtént-e a fogyasztó megfelelő tájékoztatása, ugyanakkor a Fővárosi Ítéltábla több határozata is érvénytelennek mondta ki a perbelivel lényegében megegyező tájékoztatást tartalmazó szerződést (pl. 10.Gf.40.710/2019/13. és a 6.Pf.20.397/2020/9. számú eseti döntések).

[46] Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelensége ezért érdemben vizsgálható volt, az r.Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdése értelmében pedig az általános szerződési feltétel és a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta feltétel tisztességtelenségét önmagában az is megalapozza, ha a feltétel nem világos vagy nem érthető. Az elsőfokú bíróság ezért az r.Ptk. 239. § (2) bekezdésének megfelelően állapította meg a perbeli szerződés érvénytelenségét.

[47] Erre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletének fellebbezéssel támadott közbenső ítéleti rendelkezését az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alkalmazásával helybenhagyta.

[48] Az eredménytelenül fellebbező IV. rendű alperest az r.Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.1. pontjának megfelelően. A felperesi jogi képviselő munkadíját az ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3), (5) és (6) bekezdése alapján állapította meg arra figyelemmel, hogy a fellebbezési eljárásban egyetlen, viszonylag kis terjedelmű beadványt terjesztett elő.

Budapest, 2021. szeptember 16.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Csonka Balázs s.k.
előadó bíró

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: